

4. Леонтьев А. А. Психолого-педагогические основы обновления методики преподавания иностранных языков / А. А. Леонтьев // Альма матер: Вестн. высш. шк. – 1998. – № 12. – С.13-18.
5. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания / К. Д. Ушинский // Антология пед. мысли России первой половины XIX века. – М.: Педагогика, 1987. – С.42-48.
6. Ter-Minasova S. G. Language, linguistics and life (a view from Russia) / S. G. Ter-Minasova. – М., 1996. – 155p.

Стаття надійшла до редакції 16.11.2010 р.

УДК 811.111(07)

Бендрик І. А.

Криворізький державний педагогічний університет

ПРОБЛЕМНІ ЗАВДАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УЧНІВ

У статті теоретично обґрунтовано використання проблемних завдань на уроках англійської мови.

Ключові слова: *проблемні завдання, розвиток, мовлення.*

В статье теоретически обосновано использование проблемных заданий на уроках английского языка.

Ключевые слова: *проблемные задания, развитие, речь.*

The article is theoretically argued the usage of problematic tasks at the English lessons.

Key words: *problematic tasks, development, speech.*

Проблемне навчання передбачає послідовні й цілеспрямовані пізнавальні завдання, які учні розв'язують під керівництвом учителя й активно засвоюють нові знання. Використання теоретичних та експериментальних завдань само по собі ще не робить навчання проблемним. Все залежить від того, наскільки вчителю вдається надати цим завданням проблемного характеру і поєднувати проблемний підхід з іншими методичними підходами. Завдання стає пізнавальною проблемою, якщо воно потребує роздумів над проблемою, викликає в учнів пізнавальний інтерес, спирається на попередній досвід і знання за принципом апперцепції.

Питання комунікативного підходу до навчання іншомовного спілкування, зокрема навчання мовлення, є дуже актуальним для освіти в сучасній школі. Адже, як відомо з власних спостережень, у школі на уроках іноземної мови далеко не всіх умов дотримуються як вчителі так і учні. Дуже часто зустрічається такий вид роботи, як «вчитель – учні», а не «учні – учні»; матеріал використовується штучний і не веде до створення життєвих умов та ситуацій спілкування.

Мета статті – теоретично обґрунтувати розвиток мовлення учнів засобами проблемних завдань на уроках англійської мови.

Проблемне навчання на відміну від будь-якого іншого навчання сприяє не тільки формуванню в учнів необхідної системи знань, умінь і навичок, але й досягненню високого рівня розумового розвитку школярів. Розвитку в них здатності до самонавчання, самоосвіти. Обидва ці завдання можуть бути реалізовані з більшим успіхом саме в процесі проблемного навчання, оскільки засвоєння навчального матеріалу відбувається в ході активної пошукової діяльності учнів, у процесі розв'язку ними системно-проблемно-пізнавальних завдань. Потрібно відзначити ще одну з важливих цілей проблемного навчання: формування особливого стилю розумової діяльності, дослідницької активності й самостійності учнів. [1, с.217]

Фундаментальні роботи, присвячені теорії й практиці проблемного навчання, з'явилися наприкінці 1960-х - початку 1970-х років. Проблемним навчанням займалися Т. В. Кудрявцев, А. М. Матюшкин, М. І. Махмутов, В. Оконь. [2,3,4]

Метод проблемного навчання складає органічну частину системи проблемного навчання. Головним завданням методу проблемного навчання є створення ситуацій, формування проблем, підведення учнів до проблеми. Проблема ситуація включає емоційну, пошукову і вольову сторони. Її завдання - направити діяльність учнів на максимальне оволодіння матеріалом, який вивчається, забезпечити мотиваційну сторону діяльності, викликати інтерес до неї.

Суть проблемного навчання полягає в створенні (організації) певних умов навчання учнями проблемних ситуацій, усвідомленні, прийнятті й розв'язку цих ситуацій у процесі спільної діяльності учнів і вчителі при максимальній активності учнів і під загальним керівництвом вчителя, що спрямовує діяльність учнів. На завершальному етапі виховується здатність самостійно аналізувати проблемну ситуацію й бачити проблему, знаходити правильну відповідь.

Під час дослідно-експериментальної роботи ми намагалися:

– перевірити сукупність педагогічних умов, які сприяють використанню проблемних завдань на уроках англійської мови.

Розроблена нами програма експериментального навчання під час навчання учнів 7-а класу КСШ № 4 м. Кривого Рогу на уроках англійської мови.

Програма експериментального навчання включала:

№ п/п	Тематика завдань	Кількість годин	Отримані нові знання та вміння
1	Проведення уроку «Поліпшення мовних навичок»	2	Виховання необхідності практичного використання мови, виховання культури спілкування; розвиток мовних, інтелектуальних та пізнавальних здібностей, ціннісної орієнтації, почуттів, емоцій учнів; формування у школярів

рів здібності працювати у різних режимах учитель-учень, учень-учень, учень-клас.

Обробляти й диференціювати мовні одиниці, користуватися опорами, орієнтирами, що полегшують запам'ятовування мовних фактів. Уміння слухати партнера, обґрунтування своєї точки зору; Розширення ерудиції учнів, їхнього лінгвістичного кругозору.

2 Проведення уроку-читання 2

поглибити знання учнів;
виховувати всебічно розвинену, моральну особистість;
сприяти розвитку логічного мислення, творчої уяви, культури усного та письмового мовлення;

3 Проведення уроку-читання 2

поглибити творчу уяву учнів;
розвивати навички мовлення та культуру мовлення через використання проблемних завдань;
поглибити зацікавленість учнів у навчанні, прагненні отримати вірний результат

4 Проведення уроку «Лінгвістична тема» 2

вчити тлумачити мотивоване значення слова та враховувати його під час вживання у власному мовленні;
формувати загально-пізнавальні вміння вправно користуватися словниками, зокрема тлумачними й перекладними, електронними; виробити потребу звертатися до довідкової літератури, яка на уроці має стати необхідним атрибутом;
знайомство зі сталими словосполученнями, фразовими дієсловами, навчання їх використання у мовленні учнів.

Наведемо конспект фрагменту уроку роботи з текстом

T. Listen to the text and read it in your textbooks.

Учащиеся прослушивают текст, следят за диктором по учебнику.

I for one have a lot of friends. They are people who I can have great fun with. When I am in trouble they're always there to cheer me up. Let's take Jack, for example. He's the one who I can turn to when I have problems at home. I can talk all my problems through with him. He's supportive and can keep secrets. It's important, isn't it? And Jane? She's so brainy! I always turn to her when I have problems with maths.

Jessica is great at working on the computer. She teaches me how to work too. She's so kind and considerate. We have a lot of similar interests with Mike. And besides Mike is the only one I can play football with! Each time we all get together we have a good laugh. Sometimes we have arguments but we make (миримся) quickly. We are never bored.

Задание к тексту: There are some sentences to the text. If the sentence is suitable show me a red card. And if the sentence isn't pass to the text show a blue card.

1. Tom has got many friends.
2. Their names are Ann, John and Pete.
3. Their names are Jack, Jessica and Mike.
4. Jack is supported and he can keep secrets.
5. Jane isn't brainy.
6. Jessica is great at working on the computer.
7. Mike is not only one Ted can play football with.
8. They are never bored.

Аналіз отриманих результатів дає змогу стверджувати, що вчителі недостатньо приділяють уваги використанню проблемних завдань на уроках. Було виявлено, що в учнів переважають середній і низький рівні розвитку мовлення. Тому необхідно удосконалити, у разі потреби, використання проблемних завдань на уроках гуманітарного спрямування.

У ході експерименту ми виявили, що використання проблемних завдань на уроках англійської мови призводить до активізації пізнавального процесу та розвитку мовлення учнів. Учні відзначають, що з використанням проблемних завдань навчатися набагато цікавіше, навчання отримувати новий стимул.

Отже, можна зробити висновок, що одним із найдоступніших і перевірених практикою шляхів підвищення ефективності уроку, активізації учнів на уроці є використання проблемних завдань. Воно посідає виняткове місце на сучасному уроці, тому що учень отримує знання тільки в процесі особистої самостійної діяльності.

Література

1. Брушлинский А. В. Проблемное обучение как средство повышения эффективности учения школьников / А. В. Брушлинский. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1970. – 217с.
2. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе / М. И. Махмутов. – М., 1977. – 226с.
3. Махмутов М. И. Проблемное обучение: Основные вопросы теории / М. И. Махмутов. – М., 1975. – 275с.
4. Оконь В. Основы проблемного обучения / В. Оконь. – М., 1968. – 235 с.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2010